

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-639/21 - 1

Predmet C-639/21

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

19. listopada 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour de cassation (Francuska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

13. listopada 2021.

Žalitelj u kasacijskom postupku:

PB

Druge stranke u kasacijskom postupku:

Geos SAS

Geos International Consulting Limited

[*omissis*]

COUR DE CASSATION (KASACIJSKI SUD)

[*omissis*]

PRESUDA COURA DE CASSATION, CHAMBRE SOCIALE (KASACIJSKI SUD, VIJEĆE ZA SOCIJALNA PITANJA), OD 13. LISTOPADA 2021.

Osoba PB, [*omissis*], podnijela je žalbu [*omissis*] protiv presude koju je 18. prosinca 2019. cour d'appel de Montpellier (4^e A chambre sociale) (Žalbeni sud u Montpellieru, Francuska) (4. A odjel vijeća za socijalna pitanja) donio u sporu između nje i:

1. društva Geos, [omissis] sa sjedištem u [omissis] Tour Franklin, 100-101 terrasse Boieldieu, 92800 Puteaux,

2. društva Geos International Consulting Limited, sa sjedištem u Salisbury House LG, [omissis] 28-29 Finsbury Circus, EC2M 5QQ London (Ujedinjena Kraljevina),

drugih stranaka u kasacijskom postupku.

[omissis]

[omissis] [elementi nacionalnog postupka],

Chambre sociale de la Cour de cassation (Vijeće za socijalna pitanja Kasacijskog suda) [omissis] [sastav žalbenog suda] donio je ovu presudu nakon što je o njoj vijećao u skladu sa zakonom.

Činjenice i postupak

- 1 Prema pobijanoj presudi (Montpellier, 18. prosinca 2019.) društvo Geos International Consulting Limited zaposlilo je 1. listopada 2016. osobu PB kao mrežnog administratora.
- 2 To društvo, sa sjedištem u Ujedinjenoj Kraljevini, društvo je kći društva Geos koje je osnovano u skladu s francuskim pravom.
- 3 Zaposlenik je tijekom radnog odnosa obavljao različite misije u Kabulu (Afganistan).
- 4 Nakon što mu je 2. listopada 2017. uputilo upozorenje, britansko je društvo 11. siječnja 2018. otpustilo zaposlenika.
- 5 Pozivajući se na slučaj zajedničkog zapošljavanja, on je tužbom od 9. svibnja 2018. pokrenuo postupak pred conseil de prud'hommes de Montpellier (Radni sud u Montpellieru, Francuska) kako bi se društvima Geos International Consulting Limited i Geos naložilo solidarno plaćanje različitih iznosa s osnova otpremnine predviđene zakonom, naknade zbog povrede otkaznog roka i prava na odgovarajući plaćeni godišnji odmor, odštete za otkaz bez stvarnog i ozbiljnog uzroka te za nepošteno izvršenje ugovora o radu kao i da mu se, pod prijetnjom novčane kazne, predaju dokumenti o prestanku ugovora.
- 6 Nakon što je zahtjeve koje je zaposlenik podnio protiv društva Geos proglasio dopuštenima, taj je sud presudom od 17. svibnja 2019. odbio prigovor nenadležnosti koji su društva istaknula u korist britanskih sudova. Također, vratio je predmet na ponovno odlučivanje.
- 7 Cour d'appel de Montpellier (Žalbeni sud u Montpellieru, Francuska) je presudom od 18. prosinca 2019. preinačio sve odredbe te presude. Ponovno odlučujući, sud

je presudio da francuski sudovi nisu mjesno nadležni za odlučivanje u sporu te je uputio zaposlenika na podnošenje tužbe za to nadležnom sudu.

- 8 Pri donošenju takve odluke, žalbeni je sud najprije utvrdio da je zaposlenik od 1. listopada 2016. zaposlen u društvu Geos International Consulting Limited, sa sjedištem u Londonu (Ujedinjena Kraljevina), da je društvo Geos društvo majka navedenog društva i da je zaposlenik različite misije obavljao isključivo u Kabulu. Zaključio je potom da zaposlenik svoj posao obično nije izvršavao u Francuskoj ili iz Francuske, da je posljednje mjesto u kojem je izvršio svoj posao bio Afganistan i da se poslovna jedinica koje ga je zaposlila ne nalazi na francuskom državnom području.
- 9 Zaposlenik je protiv te presude podnio žalbu.
- 10 Društva su zatražila odbijanje žalbe, a podredno da se Sudu Europske unije postave sljedeća pitanja:

„Trebali li članak 4. Uredbe (EU) br. 1215/2012 od 12. prosinca 2012. tumačiti na način da se njime dopušta francuskom zaposleniku, koji je ugovorom o radu povezan s društvom sa sjedištem u drugoj državi članici i koji u podređenom položaju naspram tog društva obavlja svoj posao izvan Francuske, da pred francuskim sudovima tuži društvo majku sa sjedištem u Francuskoj u sporu koji se odnosi na ugovor o radu pri čemu se poziva samo na svojstvo suposlodavca tog društva majke, bez podnošenja drugih dokaza?

Ili Uredbu (EU) br. 1215/2012 od 12. prosinca 2012. treba tumačiti na način da u takvom slučaju zaposlenik mora podnijeti dokaz o svojstvu poslodavca, što je autonoman pojam prava Unije, društva koje tuži pred francuskim sudovima?”

Ispitivanje žalbenog razloga

Tekst žalbenog razloga

- 11 Zaposlenik prigovara što su presudom francuski sudovi proglašeni mjesno nenadležnima za odlučivanje u sporu i da je upućen na podnošenje tužbe nadležnom sudu iako „u skladu s člankom 4. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima osobe s domicilom u državi članici, bez obzira na njihovo državljanstvo, tuže se pred sudovima te države članice, a u ovom slučaju, s obzirom na to da je postupak pokrenut protiv SAS Geos sa sjedištem u Francuskoj, francuski su sudovi stoga nadležni za odlučivanje u sporu, a time što je presudio da su francuski sudovi mjesno nenadležni, žalbeni je sud povrijedio članak 4. Uredbe br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012.”

Odgovor Suda

Dopuštenost žalbenog razloga

- 12 [omissis]
13 [omissis]
14 [omissis] [Sud koji je uputio zahtjev smatra da je žalbeni razlog dopušten]

Osnovanost žalbenog razloga

Pravo Unije

- 15 Članak 2. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima propisivao je da se, uz poštovanje odredaba te uredbe, osobama s domicilom u nekoj državi članici sudi pred sudovima te države članice, bez obzira na njihovo državljanstvo.
- 16 Na temelju članka 6. točke 1. te uredbe, osoba s domicilom u državi članici može biti tužena ako je ona jedan od više tuženika, i pred sudom u mjestu u kojemu bilo koja od tuženih osoba ima domicil, pod uvjetom da su tužbe toliko usko povezane da ih je bolje obrađivati zajedno kako bi se izbjegla opasnost donošenja nepomirljivih sudskih odluka u odvojenim postupcima.
- 17 Članak 18. stavak 1. te uredbe predviđao je da se u stvarima koj[e] se odnose na pojedinačne ugovore o [radu] nadležnost utvrđuje prema odredbama odjeljka 5. poglavlja II. navedene uredbe, ne dovodeći u pitanje članak 4. i članak 5. točke 5.
- 18 Uredba br. 44/2001 stavljena je izvan snage Uredbom (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima.
- 19 Na temelju njezina članka 81., potonja uredba primjenjuje se od 10. siječnja 2015., osim njezinih članaka 75. i 76.
- 20 Članak 4. stavak 1. Uredbe br. 1215/2012, sadržan u odjeljku 1. poglavlja II. te uredbe predviđa da se, podložno toj uredbi, osobe s domicilom u državi članici, bez obzira na njihovo državljanstvo, tuže pred sudovima te države članice.
- 21 U skladu s člankom 20. stavkom 1. te uredbe, koji se nalazi u odjeljku 5. njezina poglavlja II., u stvarima koje se odnose na pojedinačne ugovore o radu, nadležnost se određuje tim Odjeljkom, ne dovodeći u pitanje članak 6., točku 5. članka 7. te u slučaju postupka protiv poslodavca, točku 1. članka 8.
- 22 Na temelju članka 8. točke 1. navedene uredbe, osoba koja ima domicil u državi članici, može također biti tužena ako je ona jedan od više tuženika, pred sudom mjesta u kojemu jedan od njih ima domicil, ako su tužbeni zahtjevi međusobno tako usko povezani da ih je brže za saslušati i o njima odlučiti zajedno, kako bi se

izbjegla opasnost od proturječnih sudskih odluka koje bi nastale u odvojenim postupcima.

Pitanja potrebna za rješavanje spora

- 23 Odredbe iz odjeljka 5. poglavlja II. Uredbe br. 1215/2012 nisu samo posebne već i iscrpne (Sud Europske unije, presude od 14. rujna 2017., Nogueira i dr., C-168/16 i C-169/16, t. 51. i od 21. lipnja 2018., Petronas Lubricants Italy, C-1/17, t. 25.).
- 24 Pojam „pojedinačni ugovor o radu” u smislu te uredbe pretpostavlja odnos podređenosti radnika prema poslodavcu jer je temeljna značajka radnog odnosa okolnost da je neka osoba tijekom određenog razdoblja u korist druge osobe i prema njezinim uputama dužna obavljati poslove za koje ima pravo dobiti naknadu (Sud Europske unije, presuda od 25. veljače 2021., Markt24, C-804/19, t. 27.).
- 25 Prema sudskoj praksi Coura de cassation (Kasacijski sud), društvo koje je dio grupacije smatra se suposlodavcem osoblja koje je zaposleno u drugom društvu ako postoji odnos podređenosti ili ako postoji trajni utjecaj tog društva na gospodarsko i socijalno upravljanje društva poslodavca koji premašuje nužnu koordinaciju gospodarskih radnji između društava koja pripadaju istoj grupaciji i gospodarsku dominaciju do koje ta pripadnost može dovesti, što dovodi do potpunog gubitka samostalnosti u djelovanju društva poslodavca (Soc., 25. studenoga 2020., žalba br. 18-13.769, objavljeno).
- 26 Nakon presude Glaxosmithkline i Laboratoires Glaxosmithkline (Sud Europskih zajednica, 22. svibnja 2008., C-462/06) Cour de cassation (Kasacijski sud) isključio je mogućnost da se u slučaju navodnog zajedničkog zapošljavanja radnika od društva majke sa sjedištem u Francuskoj i društva kćeri sa sjedištem u drugoj državi članici, koje je zaposlilo tog radnika, prizna nadležnost francuskih sudova za odlučivanje o zahtjevima koje je navedeni radnik podnio protiv društva kćeri na temelju pravila o sukobu zakona iz članka 6. točke 1. Uredbe br. 44/2001, smatrajući da ta nadležnost treba biti ocijenjena s obzirom na odredbe članka 19. te uredbe (Soc., 16. prosinca 2008., žalba br. 04-44.713, Bull. 2008, V, br. 248).
- 27 U kontekstu Uredbe br. 44/2001 i s obzirom na to da se radnik pozvao na slučaj zajedničkog zapošljavanja u odnosu na društvo majku sa sjedištem u Francuskoj i društvo kćeri sa sjedištem u drugoj državi, koje je zaposlilo tog radnika, Cour de cassation (Kasacijski sud) također je presudio da su francuski sudovi, na temelju članka 2. stavka 1. te uredbe, nadležni za odlučivanje o tužbi koju je navedeni radnik podnio protiv tih društava zbog mjesta sjedišta društva majke, pri čemu ti sudovi ne trebaju donijeti prethodnu ocjenu o postojanju izravne podređenosti u odnosu na društvo majku (Soc., 28. siječnja 2015., žalba br. 13-23.006, Bull. 2015, V, br. 17).
- 28 Smatrao je da u takvom slučaju autonomija posebnih pravila o nadležnosti u području pojedinačnih ugovora o radu, navedenih u odjeljku 5. poglavlja II. navedene uredbe, nije prepreka primjeni općeg pravila o nadležnosti sudova

države članice u mjestu domicila tuženika koje je predviđeno člankom 2. stavkom 1. Uredbe br. 44/2001.

- 29 Naime, iz sudske prakse Suda Europske unije (Sud Europske unije, gore navedena presuda Glaxosmithkline i Laboratoires Glaxosmithkline, donesena u vezi s Uredbom br. 44/2001), proizlazi da radnik ne može pred sudom nadležnim za društvo kći podnijeti tužbu zbog zajedničkog zapošljavanja protiv društva majke sa sjedištem u drugoj državi članici jer se pravilo o posebnoj nadležnosti iz članka 6. točke 1. Uredbe br. 44/2011 ne može primijeniti na spor koji proizlazi iz odjeljka 5. poglavlja II. navedene uredbe koji se odnosi na pravila o nadležnosti za pojedinačne ugovore o radu.
- 30 Budući da francuska sudska praksa prihvaća pojam zajedničkog zapošljavanja koji nije ograničen na postojanje izravne podređenosti između zaposlenika društva kćeri i društva majke, nego se odnosi i na situacije opisane u točki 25. ove presude, primjena pravila o općoj nadležnosti iz članka 2. stavka 1. Uredbe br. 44/2001 bila je jedini način, u odsutnosti primjene pravila o povezanosti iz članka 6. točke 1. te uredbe, da se utvrdi koji je sud nadležan za ocjenu osnovanosti zaposlenikova zahtjeva zbog strukturalnog ili kolektivnog zajedničkog zapošljavanja.
- 31 Uredba br. 1215/2012 na temelju svojih članka 20. stavka 1. i članka 8. točke 1. sada predviđa da, u slučaju postupka protiv poslodavca, osoba koja ima domicil u državi članici, može također biti tužena ako je ona jedan od više tuženika, pred sudom mjesta u kojem jedan od njih ima domicil, ako su tužbeni zahtjevi međusobno tako usko povezani da ih je brže za saslušati i o njima odlučiti zajedno, kako bi se izbjegla opasnost od proturječnih sudskih odluka koje bi nastale u odvojenim postupcima.
- 32 U svjetlu tih novih odredbi koje radniku omogućuju da, u slučaju navodnog zajedničkog zapošljavanja koje ispunjava te kriterije povezanosti, pokrene postupak pred sudovima države članice sjedišta društva koje ga je zaposlilo ili sudovima države članice sjedišta suposlodavca, Cour de cassation pita se o odnosu između pravila o općoj nadležnosti iz članka 4. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012 i odjeljka 5. poglavlja 11. te uredbe.
- 33 Stoga se postavlja pitanje treba li članak 4. stavak 1. i članak 20. stavak 1. navedene uredbe tumačiti na način da, ako se tvrdi da u pogledu društva sa sjedištem u državi članici koje je radnik tužio pred sudovima te države postoji zajedničko zapošljavanje istog radnika zaposlenog kod drugog društva, navedeni sud nije dužan prethodno ocijeniti postoji li slučaj zajedničkog zapošljavanja kako bi utvrdio je li nadležan za odlučivanje o zahtjevima podnesenima protiv obaju društava.
- 34 Također se postavlja pitanje sprječava li u takvom slučaju autonomija posebnih pravila o nadležnosti u području pojedinačnih ugovora o radu primjenu članka 4. stavka 1. navedene uredbe.

SLIJEDOM NAVEDENOG, ovaj sud:

UPUĆUJE Sudu Europske unije sljedeća pitanja:

Treba li članak 4. stavak 1. i članak 20. stavak 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima tumačiti na način da, ako se tvrdi da u pogledu društva sa sjedištem u državi članici koje je radnik tužio pred sudovima te države postoji zajedničko zapošljavanje istog radnika zaposlenog kod drugog društva, navedeni sud nije dužan prethodno ocijeniti postoji li slučaj zajedničkog zapošljavanja kako bi utvrdio je li nadležan za odlučivanje o zahtjevima podnesenima protiv obaju društava.

Treba li te članke tumačiti na način da u takvom slučaju autonomija posebnih pravila o nadležnosti u području pojedinačnih ugovora o radu ne sprječava primjenu općeg pravila o nadležnosti sudova države članice u kojoj tuženik ima domicil iz članka 4. stavka 1. Uredbe br. 1215/2012?

[*omissis*]

[*omissis*][Prekid postupka i elementi nacionalnog postupka]

RADNI DOKUMENT